

[Statsministeren.]

til, at dette mål skal være uforandret — at det skal lykkes at udvide fællesmarkedets medlemskreds, så er der i det her opnåede ting, der er overordentlig værdifulde for de nordiske lande i denne situation. Jeg er ikke i stand til at forstå, at der ikke i højere grad, end det i almindelighed kommer til udtryk, er forståelse også for de værdier, der kan ligge uden for det egentlige økonomiske område i det tættest mulige samarbejde de nordiske lande imellem. Jeg tror, der er et folkeligt grundlag for et sådant samarbejde, som kan være en begrundelse i sig selv. Og igen må jeg sige, at det ville være urealistisk at tro, at et sådant folkeligt grundlag kunne bestå uanfægtet af et negativt resultat af disse forhandlinger.

Når hr. Per Møller siger, at det måske kan have værdi, hvis vi ikke bliver medlem af fællesmarkedet, vil jeg gerne sige, at selv om vi nu har den forventning og den markedspolitiske målsætning at opnå medlemskab i fællesmarkedet, tror jeg ikke, man skal tænke så statisk, at der i den europæiske udvikling kun gives to alternativer, nemlig at enten bliver ansøgerlandene medlemmer, eller også bliver de ikke medlemmer, og så fortsætter alting, som det hidtil har været. Jeg tror ikke, at alting bliver, som det er, i international politik, heller ikke i europæisk politik, hvis der kommer et negativt resultat af de forhandlinger, der skal foregå med fællesmarkedet. Der vil da komme en europæisk udvikling, som ikke er baseret alene på en udvidelse af fællesmarkedets medlemskreds. I en sådan situation ville jeg nødig se de nordiske lande uden det nu opnåede resultat. Jeg tror således, at der er meget, der taler for, ja, det er for mig at se noget nær en nødvendighed, at det nu opnåede resultat meget snart gøres til virkelighed.

Så må jeg også sig til dem, der nu er så skeptiske over for det nordiske, og som, så vidt jeg har kunnet forstå af debatten herhjemme, alle har erklæret, at de er bekymrede ved tanken om, at der eventuelt skulle kunne etableres nye toldmure mellem de nordiske lande, at sådanne kritisk indstillede skylder sig selv at forsøge på at gennemtænke, hvordan man da vil undgå, at det sker. Sådanne kritisk indstillede skylder også, hvis de står med et ansvar, det være

sig politisk eller organisatorisk, at gøre os andre bekendt med, hvilke tanker de har om at undgå dette. Kan vi lukke øjnene for den kendsgerning, at en fjerdedel af Danmarks samlede eksport går til Norden, og at en tredjedel af vores stærkt voksende industrieksport går alene til det nordiske marked? Det vil næppe nogen mene vi kan lukke øjnene for. Når man ikke tør tænke den tanke til ende, at vi skulle komme til at stå over for handelspolitiske skel i Norden, er der grund til at understrege, at når hvert enkelt land skal forhandle med fællesmarkedet, er der en positiv værdi i, at man kender formen for et eventuelt nordisk samarbejde, også den del, der under alle omstændigheder vil kunne bestå. Jeg nærer tiltro til, at dette positive resultat, hurtigt nået, vil give bedre chancer for, at man i alle nordiske lande under alle forhold vil være indstillet på at yde sit væsentlige bidrag til, at der ikke kommer sådanne handelspolitiske skranker, med hvilke vi jo ikke kan leve.

Så blev den situation fremmanet, at uden medlemskab af fællesmarkedet kunne Danmark og Norden komme til at ligge i en glemt afkrog af Europa. Ja vel. Men der er også en risiko for, at Danmark kan komme til at ligge i en glemt afkrog i det nordiske. Også den risiko mener jeg bør være med i bedømmelsen af vore muligheder.

Jeg føler trang til at udtale min oprigtige glæde over, at det er lykkedes at føre disse forhandlinger igennem til et foreløbigt, positivt resultat med det ene udestående problem vedrørende fondenes størrelse, som Finland har taget reservation over for, og som bør klares. Dette positive resultat er for mig at se en betydningsfuld brik i den nordiske udvikling, og jeg er uanset formen for den europæiske udvikling, som ingen af os kender, også af den opfattelse, at det vil vise sig at være en betydningsfuld brik i den europæiske udvikling. Jeg tror derfor, at man virkelig i fællesskab skulle kunne notere sig dette resultat som ikke alene et teknisk overordentlig velformuleret forslag, men også et politisk og økonomisk væsentligt bidrag, hvormed vi har givet os selv — og med „os selv“ mener jeg de nordiske lande — bedre chancer for at gå ind i den fremtid, hvorom vore synspunkter, når alt kommer til alt, kun kan være hypoteser.